

СТАНОВИЩЕ

от проф.д-р Симо Лазаров
Нов български университет

за придобиване на образователната и научна степен „доктор” в научна област

3.5. Обществени комуникации и информационни науки
(Журналистика–Прескомуникация)

с дисертационен труд на тема:

„Младежката рок музика в печатните медии на прехода (1987-1992)”

представен от
Емил Кунчев Братанов

докторант във Факултета по журналистика и масова комуникация с
научен ръководител проф. д-р Тотка Монова

Дисертационният труд съдържа 232 страници, разпределени в увод, четири глави, заключение и изводи, самооценка на приносите справка за публикации и доклади библиография с 106 български и чуждоезични източника.

Докторантът ясно формулира **обектът на изследването**, който третира дефинирания сектор на медийния отрасъл. **Предметът** на анализа представя състоянието на българския рок в края на 80-те и началото на 90-те. Поставени са **цели, задачи и методика на изследването**.

Според докторанта **целта на изследването** „се явява анализа на констатираните промени при Прехода в медийната среда, както и на причините за тяхното съществуване”. Още: „**Методологичната рамка** е съставена от няколко инструмента за анализ, всеки от които е доказан като тематичен център: обществено-контекстуален, информационен и институционален.”

Периодът на събираните публикации е времето на българския Преход. Събирането и създаването на емпиричен информационен архив, подреждането и систематизирането на масива е направен в контекста на количествен анализ, който докторантът ограничава до издания, публикации, години и тематична детайлност в основни жанрове, а качественият анализ синкретизира няколко метода.

Трудът **фокусира** изследването на документален архив с оглед написване на рок историята на появилото се в края на 80-те ново младо рок поколение. А след като вече е оформен емпиричния архив **работната хипотеза** визира идеята да се „ретроактивира съществуването” на второто БГ рок поколение”.

Структурата за дисертационния текст е съобразена с изискванията към цялостта на изложението. Започвайки са анализ на хроникалната социо-културна дефиниция на Второто рок поколение и използвайки подхода за методологически поглед „от общото и от частното” се прави констатацията, че избраният период са „златните години” на музикалните печатни медии у нас. По-нататък обръщането на подхода от „елемента към цялото” довежда до твърдението, че културната сцена трябва да се съчетае с музикалния бизнес и факта, че младите рок музиканти постепенно утвърждават свои позиции, игнорирайки правилата на довчерашната соц-естрада.

Фокусът на изследването в дисертационния труд - печатните издания метафорично са разделени на „динозаври” и „свраки”- едните редовно публикуващи

материали, за разлика от другите, спорадично публикуващи някаква информация.

Аналитично се разшифрова езиковия и стилев код на публикациите. Нещо повече - докторатът прави сравнителен анализ на навлезлите в началото на 90-те години начини на журналистическо изразяване, включвайки дефинициите за *жаргон* и *сленг*.

Езиково-стиловите качества в изложението са подчинени на специфичния за автора журналистически език и са в рамките на съвременното книжовно изразяване. Докторантът достига до извода, че медийната история на рока от Прехода е ярко *персонифицирана журналистика*. Авторът на дисертацията определя актуалността на темата и насочва вниманието предимно върху онези фактори от съвременната медийна среда, които оказват по-пряко влияние върху самостоятелната звукова изразност и естетическата страна, а конюнктурната се представя като функция на промените в разпространителския етап.

Дисертационният труд е уникално изследване и доколкото ми е известно – така цялостно – единствено по рода си. Ценното в това изследване е фактът, че докторантът е пряк участник в процеса, който е обект на изследването. Това си личи и от използваните източници – 2000 страници или части от тях от общо тематично свързаните с рок музиката над 3200.

Това е едно сериозно и задълбочено изследване на тема, която сред „сериозните музиковеци“ на пръв поглед може би ще „буди насмешка“. Отхвърлян и поставян „в ъгъла“ в периода на мрачните години на забрани, рокът преживява еволюция, съобразена с българските условия за развитие, която е подробно описана и анализирана в труда. Дисертационният труд за малко излиза извън обсега на анонсирания период, но това е необходимо за да се очертаят рамките на разглежданата епоха на зараждането на младежкия рок, заедно с неговото популяризиране, обособяването на неговите класации и жанрови особености.

Имам наблюдения от времето когато рок музиката в България едва проходаше. За нея малко се пишеше, музикалните критици се отнасяха към нея с пренебрежение. Пишещи журналисти на тема рок музика почти нямаше. Впоследствие малцината професионални музикални журналисти обсебени от проблемите на рока се брояха от пръстите на едната ръка. Приблизително толкова останаха и до днес. Професионалният поглед върху проблема изискваше и изисква богати познания в една динамично развиваща се област.

Днес актуалността и значимостта на разработвания в дисертационния труд проблем ства още по-голяма поради необходимостта от отсяване на „истиските новини“ в тази област. В интернет пространството, с оглед желанието за оригиналност, всеки може да помества нереална и фалшива информация, заблуждаваща масовия потребител. „Бързото сърфиране“ в социалните мрежи не е в услуга на научната общност. Затова е крайно необходим научен подход. Това, което Емил Братанов прави в своя труд. Задълбочено и изчерпателно той не пести и най-малкия факт от богатия му архив за да докаже креативността на съзряващия български рок. Проучването на теоретичните и медийни източници, събирани от него през годините е направено с особена вещина и за такъв съпричастен на проблемите музикант като мен, оставя впечатление за изключително задълбочен поглед на докторанта към темата на дисертацията.

С погледа на анализатор и участващ в процеса журналист, докторантът представя особеностите на медийната среда по време на Прехода. Изтъква се творческия и естетически потенциал, с акцент върху начините за взаимодействие със средата. Последователно и аналитично се подхожда към темите за генерационен ред; социално-историческа идентификация; посланията на музикантите; „негативната социология“; информационните ценности ; комуникацията.

Със средствата на съществуващите теории за световното развитие на тази музика докторантът представя собствената хипотеза и различните аспекти от

идеологическото зараждане на потребителската среда в България, като причина за тенденциите на промяна. По този път докторантът достига до обобщения, чрез които се доказват нови факти от реалността в разглеждания период. Откъслечните „спектри на персонализирана музикална журналистика” не са достатъчни за да озчертаят пълната картина на проблема.

Като нова трактовка на проблема, малко или почти неизползвана в научните трудове досега (поне доколкото имам информация) Емил Братанов въвежда и анализира дефиницията за *класация* като актуален обект на научни изследвания. Направеният сравнителен анализ на класациите, представени в табличен вид дава яснота на изложението и доказва коректността при събирането, обработката и анализа на емпиричните данни.

Емпиричните данни са изключително ценен подход в извеждането на тезата за съществуването на рок музиката и нейното продуциране от младежките рок групи в разглеждания период. Не забравяме, че науката *музика* в този период не застъпва (с много малко изключения) този стил в своите изследвания. В същия период не подлежат на научен анализ и предпоставките за възникване и развитие на това музикално направление в България. Ето защо достоверността на материала, върху който се градят приносите се оказва още по-ценен за цялостното изграждане на тезата на докторантурата. Избраните методи за изследване доказват своята креативност.

В дисертационният труд се наблюдава операционалност на избраните методи за изследване и успешен опит за създаване на нов тип класификация. На тази база са получени факти, потвърждаващи известни вече теории от световното отразяване на темата за младите рок музиканти, Обектът, предметът и периода на изследването са видими в написаното: примерите от документалния масив, цитатите, анализа както коментарите на автора, така и на самите автори от медийната хроника на събитията. Това говори за една отлична библиографска осведоменост. Текстът на автореферата отразява тезите, застъпени в дисертацията и дава ясна представа за изложението.

Направен е сериозен анализ, който включва компонентите, свързани с елементите на медийната среда и тяхното влияние, автентичността и достоверността. Изложената позиция, е реалистично настроена към описваните елементи от медийния контекст с установените практики. Текстът е изключително всеобхващащ проблемите на тогавашното медийно пространство и общество.

Впечатление правят някои от разглежданите аспекти на институционалната организация на медийното представяне, начините за определяне на реалната информационна стойност при медиите, доколкото те се появяват след 1989 г. Докторантът анализира особеностите и възможностите пред различните медийни институции, различните начини чрез които институциите се справят с предизвикателствата. Показана е и рамката на медийното представяне като проекция на достоверността,

Разглеждат се факторите по рецепцията на звуковия продукт в медийната среда. Очертават се предимства и недостатъци на неперфектния пазар както и различните начини на влияние върху потреблението. Определя се аудиторния профил като се обръща внимание и на особеностите при мотивацията на медийното потребление. Интересни наблюдения има върху пасивността на рецепцията като заместител на действителната ситуация. Така предложените анализи на проблемите са направени с професионална вещина. Описанието на промените в съвременната медийна среда и поставената цел - да се предложи критичен поглед към насоките на отразяване на събитията на рок сцената е изпълнена.

Докторантът се стреми да обхване проблема за институционалните аспекти на медийното разпространение от различни гледни точки като например: промените в съвременната среда за радиоразпръскване, употребата на субкултурното като заместител и адаптацията на радиото към средата. Като линия в изследването се

прокарва критична насоченост към проблемите. Научен анализ е направен за културата на активните участници в лицето на рок-групите и особеностите на въздействие като са изтъкнати резултати от влиянието на този фактор върху медийното представяне.

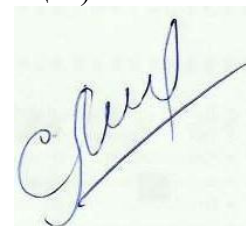
В заключението на дисертационния труд е обобщен сумарния резултат от описаните фактори, въздействащи върху различните сектори на медийната среда в края на 80-те и началото на 90-те години. За анализирания в дисертационния труд фактори докторантът твърди, че: „Целта за реверсивно витализиране на присъствието (чрез оставените в печата следи) на Второто българско поколение рок музиканти – появило се и творило ярко в годините на започналия Преход – е изпълнена в рамките на обема издирени, събрани и съживени количествено и аналитично „парчета” от медийната музика за прочит.” Заключениеята търсят и посочват причините за адаптацията на информацията на младите рок групи в съвременната тогава среда.

Приносителите на дисертационния труд докторантът изтъква подробно в седем позиции обръщайки внимание на организирането и идентифицирането на определени елементи от медийния контекст, заедно с определените взаимовръзки между тях, анализ на промените в отделните елементи от тогавашния печат. Представените в дисертационния труд анализи, мнения и виждания определено са приноси защото до този момент те не са широко популярни сред научната общност, нито се споделят масово. С това докторантът се надява да запълни някои празноти в съвременната медийна критика. Медийната сфера за избрания период е особено добре проучена, и то в цялата ѝ хетерогеност, а изобилието от публикации е достатъчно, за да постави приносните амбиции на тази част от дисертационния труд на предни позиции.

С присъщото си желание за изчерпателност докторантът не ограничава обема на експозето си и прави всеобхватен обзор и анализ. Теоретичните инструменти, които той умело използва говорят за висока степен на познаване на проблема. Трудът е всеобхватен. Обобщенията са аналитични, изводите точни. Макър и припокриващи се понякога в описанието, проблемите на медийната действителност при отразяване на рок-действителността в България при Прехода са засегнати обективно и безпристрастно. Личното отношение на автора и неговата критична позиция са полезни и конструктивни.

Структурата и обема надвишават изискванията за дисертационен труд и аз горещо препоръчвам освен за образователните цели този труд да бъде предложен за ползване от институциите, занимаващи се с тази тема. Необходимостта от специализирана научна литература, третираща проблемите заложи в труда от музиковедска гледна точка, нараства и затова темата се явява крайно необходима. Този труд би могъл да бъде много полезен и за научни среди, които работят върху формирането на картината на медийна среда за периода на Прехода,

Аргументирайки се с горепосочените от мен изводи относно направеното в дисертационния труд и заключавайки, че докторантът изцяло отговаря на необходимите изисквания, предлагам на почитаемото научно жури да присъди на Емил Кунчев Братанов образователната и научна степен „доктор” в научна област 3.5. Обществени комуникации и информационни науки (Журналистика–Прескомуникация).

04.01.2021г.

/проф.д-р Симо Лазаров/